

gues amb una xarxa de cordells formant quadrats).

Però aquesta tasca es feia sempre un cop ventat el gra. Quan no cabia dins la pallissa hom feien pellers rodons o rectangulars. Entretinguda feina, car calia prémer molt bé la palla, retallant el peller de mica en mica i cobrir-lo després amb pallús i terra.

Tornem a l'era, treta la palla, tiràs i raspall (fet pel pagès) a la mà, s'escombrava tota l'era formant un cell allargat sempre perpendicular a la direcció del vent (quasi sempre el garbí). Rarament es quedava el gra per ventar, tanmateix podia ocórrer si el dia calmós i xafogós. Fer el cell es ventava amb les forques llençant enlaire aquesta barreja de pallús i gra lleugerament desplaçada vers la direcció del vent. El gra queia vertical, en canvi, el pallús se'n anava a l'altra banda. Aquesta feina es repetia tant com calia, a primeries amb forques, després amb triances (forques de cine o sis foreons) capaces d'aixecar allò que s'havien deixat les forques.

Els xiquets també volien ajudar, però, de vegades, no s'hi fixaven bé, llençaven mala-

ment i el gra anava al pallús. Llavors a més d'arremorar-los se'n duïen alguna clatellada.

Quan amb les triances no s'arreglaven res era l'hora de palejar. Abans es procedia a treure fora de l'era una franja de metre i mig d'amplada del primer pallús, puix duia molta fulla i poques arestes, per això els animals se'l menjaven amb deler. Feixuga feina donar-li a la pala, però després de varies passades el gra restava net. Cal dir que sincronitzat amb la pala sempre hi havia un raspall nou i ben flexible que balejava, és a dir, treia del damunt de gra cada cop més net les espigues que malgrat tot s'havien resistit a la batuda.

Si es tractava de blat el porgaven amb un garbell enlairat per dos bastons o per dues forques, així el blat restava completament net.

S'envasava el gra en taleques, mesurat amb harelles u ras. Parar la taleca era tasca delicada el mateix que abocar. Calia fer-ho fil per randa, doblar la taleca i agafar-la pel vorell amb el dit polze per evitar vessar el blat.

Aquesta operació es feia

després de dinar. Era prou corrent fer una paella d'arròs per tota la família i amics o veïns que s'ajudaven. Tots plegats al voltant de la taula, asseguts estant, i amb la cullera a la mà encetaven una taseu encisadora per tothom. Menjaven directament de la paella. També participaven de l'àpat gossos i gats que baix la taula fruien dels ossos i tallades que els llençaven. A primeries, sorgien entre ells lluites i picabaralles que si eren pertinaces empipaven l'amo i acabaven tots plegats al carrer. Son recel els havia traït. Com és natural la menja i les postres del batre eren variades, ben acurades i no gaire diferents dels que ens cruspíem en temps de sega.

Després de dinar arranjava la palla com abans us he esmentat. Es feia fora de l'era el pallús, tot ficant-lo dins d'un clot a fre de l'era o en algun altre lloc adient. S'escombrava i ruixava l'era, restant així llesta per sendemà.

Els llaurados i la gent del camp sempre han estat rústecs, valents, aspres, esforçats i soferits com la terra que els ha vist néixer i conreen. Després d'una feina tan pesada com el batre,

sovint, encara els quedava temps per desafiar-se:

A estiar bastó. Asseguts estant al mig de l'era, falcats els peus, les mans agafades al bastó, a la senyal de l'arbitrador a veure qui aixecava a qui (si estiraven dos contra dos o un contra dos, fins i tot, podien lesionar-se l'esquena).

A tòrcer el dit. Més d'un percaç va ocórrer i algun dit se'l van treure de l'artell.

Salts de longitud i d'altura, tòrcer el braç sense aixecar els colzes de la taula, eren altres competicions mancades de risc.

Totes aquestes proves marcaven una mena de jerarquia respectada per tots. Nogensmenys era vibrant, emocionant i apassionant tractar de capgirar l'ordre. Tothom hi frisava. Per comprendre això tanmateix cal fer un esforç imaginatiu i traslladar-se a la mentalitat i formes de viure de l'època.

Malgrat petites diferències, aquestes tasques descrites, eren prou corrents, almenys, per aquestes contrades del nord de Castelló.

B. Barberá

(Records d'infantesa i adolescència).

LES TIRES DE J.I.P.

